Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu, Manuscripte nu se retrimitu!

Biroul de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 205. Braşovŭ, Dumineca 18 (30) Septemvre 1888.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domniĭ, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Cum se contradicŭ şoviniştii.

(Articolŭ finalŭ).

Braşovŭ, 17 Sept. v.

Şoviniştii dela „Pesti Naplo“ făcêndŭ imputărĭ naţionalităţilorŭ, că sprijinescŭ guvernulŭ la alegerile dietale şi că lucréză astfelŭ încâtŭ facŭ imposibilŭ oposiţiunei maghiare de a le ajuta şi atuncĭ, când ar trebui sĕ le ajute, admitŭ indirectŭ, că naţionalităţile formézá individualităţĭ deosebite naţionale în statŭ şi le atribue unŭ cercŭ órecare de liberă mişcare şi manifestare a voinţii lorŭ în viaţa publică.

Căcĭ este învederatŭ, că numai în acelŭ casŭ póte fi trasŭ la rĕspundere cineva, décă fapta ce a comis'o a fostŭ efluxulŭ liberei sale voinţe şi décă i-a fostŭ dată posibilitatea de a-o încungiura.

Contradicerea cea mare în care se află „Pesti Naplo“ în urma acestorŭ învinuirĭ, cu sine însuşĭ nu mai puţinŭ ca şi cu starea reală a lucrurilorŭ, resultă chiar din afirmările sale, cu care încheiă articululŭ sĕu din vorbă.

Credêndŭ că a găsitŭ mijloculŭ pentru a resolva cestiunea naţionalităţilorŭ, „Pesti Naplo“ constată unŭ faptŭ de cea mai mare gravitate. „Pe terêmulŭ justiţiei şi alŭ administraţiei“, dice elŭ, *„se face adĭ deosebire între Maghiarĭ şi naţionalităţĭ“*, acésta deosebire trebue sĕ înceteze, atuncĭ tóte vorŭ fi bune şi naţionalităţile nu vorŭ mai avé causă de nemulţămire.

Décă prin urmare — după însăşĭ mărturisirea lui „Pesti Naplo“ — se face deosebire în justiţiă şi administraţiă între Maghiarĭ şi naţionalităţile nemaghiare, atuncĭ de ce se mai miră dumnealorŭ, că în ţinuturile locuite de Nemaghiarĭ guvernulŭ îşĭ scóte candidaţii sĕi la alegerile dietale?

Colónele lui „Pesti Naplo“ au fostŭ pline la fiăcare alegere de plângerĭ asupra pressiunilorŭ, abusurilorŭ şi coruperilorŭ ne mai audite ale guvernului. Asemenea le este bine cunoscutŭ celorŭ dela „Pesti Naplo“, că din causa posiţiunei privilegiate, ce o ocupă în administraţia publică a statului elementulŭ dela putere, întregŭ aparatulŭ electoralŭ se află în mânile guvernului: elŭ alege comisiunile electorale, elŭ candidéză, elŭ conduce actulŭ electoralŭ, elŭ supraveghiéză şi esecută totulŭ. Unde rĕmâne în astfelŭ de împrejurărĭ libertatea electorală a naţionalităţilorŭ?

Abstrăgêndŭ dela pasivitatea Românilorŭ din Ardealŭ, care îşĭ are motivele sale chiar în situaţia tristă, ce-o desfăşură „Pesti Naplo“, întrebămŭ: cum şi unde mai potŭ rĕuşi naţionalităţile cu candidaţii lorŭ la alegerĭ, când se face deosebire între dreptulŭ lorŭ electoralŭ şi acela alŭ Maghiarilorŭ şi alŭ creaturelorŭ guvernului, şi când se instaléză în comiţiele electorale forţa brutală?

Chiar şoviniştii dela fóia memorată recunoscŭ, că statulŭ ungurescŭ astădĭ nu este unŭ adevĕratŭ statŭ alŭ dreptului, recunoscŭ că trăndăvia şi demoralisaţia în administraţiă este isvorulŭ nemulţămirilorŭ şi agitaţiunilorŭ în sînulŭ naţionalităţilorŭ, cărora li se mĕsură cu altă mĕsură. De ce nu se mărginescŭ dér a combate acéstă calamitate lovindŭ în acéia, carĭ i-au datŭ nascere, şi de ce vreau sĕ arunce tótă vina în spinarea naţionalităţilorŭ asuprite şi desmoştenite?

Incercat'au óre vr'odată cei din oposiţiunea maghiară sĕ ajute naţionalităţilorŭ, celŭ puţinŭ în ceea ce privesce libera esercitare a dreptului lorŭ electoralŭ? De ar fi făcut'o acésta aveau celŭ puţinŭ óre care îndreptăţire de a le dice: v'amŭ sprijinitŭ şi n'aţĭ sciutŭ sĕ apreţiaţi sprijinul nostru!

Dér şoviniştii dela „Pesti Napló“, cu tóte că n'au făcutŭ nimicŭ spre a îndrepta lucrurile şi spre a câştiga pe naţionalităţĭ pentru maghiarimea cea maiorisată de guvernŭ, se credŭ în îngâmfarea lorŭ capabilĭ de a resolva cestiunea naţionalităţilorŭ de acĭ încolo, după următórea recetă:

„Statulŭ sĕ se prefacă într'unŭ statŭ alŭ dreptului în înţelesulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului; justiţia sĕ fiă esemplară, administraţia punctuala, grabnică şi cinstită; sĕ se facă o bună politică comercială şi economică şi dările sĕ se încaseze în modŭ echitabilŭ“.

Ei bine, cu cine sĕ se facă aceste minunĭ, décă naţionalităţile nu vorŭ înceta de a representa o clasă de cetăţenĭ de a doua mână, ér Maghiarii vorŭ continua a fi cetăţenii privilegiaţĭ ai statului?

Cum vomŭ puté avé vreodată o administraţiă punctuală, grabnică şi cinstită, până când Maghiarulŭ mai puţinŭ punctualŭ, grabnicŭ şi cinstitŭ va fi în totdeuna preferitŭ Nemaghiarului cu calităţĭ superióre?

Şoviniştii ungurĭ nu vĕdŭ că rĕulŭ nu se póte stîrpi decâtŭ delăturândŭ isvorulŭ lui adevĕratŭ.

Rĕulŭ este şi remâne deosebirea ce se face între Maghiarĭ şi naţionalităţĭ. Nu justiţia şi administraţia va puté vreodată delătura acestŭ rĕu, ci numai şi numai egala îndreptăţire politică şi naţională.

Nemaghiarulŭ trebue sĕ fiă mai întâiu în tóte privinţele egalŭ îndreptăţitŭ cu Maghiarulŭ. Atuncĭ şi numai atuncĭ vomŭ puté avé o justiţiă esemplară şi o administraţiă punctuală, grabnică şi cinstită!

DIN AFARĂ.

O telegramă din Sofia, cu data de 18 Sept., anunţase că *Bulgarii*, locuitorĭ în Constantinopolŭ, ca representanţĭ ai *populaţiunii din Macedonia*, au adresatŭ în terminĭ energicĭ o scrisóre memorială către marele vizirŭ, în care ei pretindŭ esecutarea reformelorŭ în Macedonia, fixate în tractatulŭ dela Berlinŭ. Cuprinsulŭ acestei scrisorĭ memoriale este aprópe cunoscutŭ. Plângerile Bulgarilorŭ se referescŭ mai multŭ la dependinţa lorŭ bisericéscă de episcopii şi preoţimea grecéscă, carĭ încércă, ca cu ajutorulŭ învĕţătorilorŭ grecĭ sĕ răpéscă Bulgarilorŭ Macedonenĭ naţionalitatea şi sĕ-i facă Grecĭ. Nu se va confunda înţelesulŭ acestei scrisorĭ memoriale cu acela alŭ articolului diarului „Svoboda“ despre plângerile Bulgarilorŭ Macedonenĭ. Cine suntŭ însĕ „acei locuitorĭ Bulgarĭ din Constantinopolŭ“, carĭ îşĭ însuşescŭ dreptulŭ de a vorbi în numele Bulgarilorŭ din Macedonia? Óre sĕ fiă aceştia d-lŭ Zankow şi partisanii sĕi? Domnulŭ Zankow a fostŭ în Kiew, de unde a adusŭ instrucţiunile „comitetului de binefacerĭ rusescŭ“, scrisórea memorială a locuitorilorŭ bulgarĭ din Constantinopolŭ va da probabilŭ nascere la nouĕ încurcăturĭ şi se crede, că are de scopŭ a strica buna ordine, ce domnesce de presentŭ în Bulgaria fiindŭ o mină pusă de intriga rusécă.

*

Congresulŭ *liberilorŭ cugetătorĭ* din *Lüttich* a protestatŭ în contra manifestărilorŭ clericale făcute în favórea *puterii lumescĭ a Papei* şi a adresatŭ o depeşă ministrului-preşedinte italianŭ *Crispi*, în care felicită guvernulŭ italianŭ pentru

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(2)

Istoriculŭ clădirii scólelorŭ române din Braşovŭ.

(Fine.)

Până séra în acéstă di (17 Sept.) totulŭ era gata pentru punerea petrei fundamentale. Planulŭ scólei, gravatŭ de mine pe o lespede de cositorŭ, documentulŭ cu subscrierile binefăcĕtorilor şi tubulŭ de tinichea în care sĕ se pună aceste obiecte. Au mai adusŭ unii din cetăţenĭ şi câteva monete, însĕ nu din anulŭ 1851, căcĭ nu s'au putută procura de nicăirĭ fiindŭ lipsă completă de monetă, aşa încâtŭ bancnotele de 1 fl se făceau, adecă se rupeau în patru, care părtrimĭ valorau 1/4 florinŭ.

Dumineca 17 (29) Septemvre s'a servitŭ liturghia de către P. S. Sa Episcopulŭ Andreiu Şaguna. La 10 óre dimineţa a plecatŭ procesiunea dela biserica cea mare a S. Nicolae: Episcopulŭ, cu toţĭ preoţii din Braşovŭ şi de prin prejurulŭ Braşovului în ornatele de mare ceremoniă până la loculŭ clădirei. Aicĭ a fostŭ primită procesiunea cu marşŭ naţionalŭ (alŭ Jianului) românŭ de musica militară în mare ţinută. Câtŭ e de întinsŭ loculŭ de dinaintea scólei (Gróverĭ) era acoperitŭ de publicŭ din tóte clasele poporului. Pe acelŭ locŭ era ridicatŭ unŭ cortŭ grandiosŭ sub care s'a sfinţitŭ apa, şi dinaintea cortului o tribună înaltă pentru a se pronunţa cuvêntărĭ; şi lângă tribună o masă pe care se aflau tóte cele trebuinciόse, pentru a se pune în pétra fundamentală, şi anume: pe o perină roşiă (de catifea) şi albastră, ornată cu firŭ de aurŭ (treicolóre naţională) era ciocanulŭ şi mistria (lingura, séu lopăţica) suflate au argintŭ. Unŭ tubŭ de tinichea spre a se pune planulŭ săpatŭ pe lespedea de cositorŭ; documentulŭ istoriei clădirei scólelorŭ şi alte materii trebuinciόse la acéstă operaţiune.

Loculŭ punerei petrei fundamentale era conservatŭ liberŭ şi încunjuratŭ de unŭ spalirŭ de soldaţĭ în mare ţinută (în paradă). Prin prejurŭ erau următórele branşe şi autorităţĭ:

Corpulŭ ofiţerilorŭ din garnisónă; Corpulŭ Magistratualŭ; Corpurile profesorilorŭ dela gimnasiele: românescŭ, catolicŭ şi luteranŭ, cum şi ale scólelorŭ normale séu primarĭ; Preoţimea tuturorŭ confesiunilorŭ din Braşovŭ şi de prin prejurulŭ Braşovului; Căpitănia oraşului; Direcţiunea financiară; amploiaţii 30 malĭ (Dreisigst-Amt); Gendarmeria; Companiile negoţătorescĭ: română şi săsescă; Camera comercială; Greuz-Comando etc. etc.

După sfinţirea apei, a stropitŭ Episcopulŭ cu apă sfinţită loculŭ punerei temeliei şi pétra fundamentală şi pe publicŭ. După aceea a întratŭ Episcopulŭ în şanţulŭ temeliei şi architectulŭ dându-i mistria (lopăţica) mai susŭ amintită, care se afla pe perina de catifea, a luat cu dênsa mortariu (varŭ amestecatŭ cu nisipŭ) şi a pusŭ mortariulŭ în loculŭ petrei; apoi lucrătorii aşedândŭ pétra la locŭ, architectulŭ i-a datŭ ciocanulŭ de pe perina cu care Episcopulŭ a făcutŭ trei loviturĭ în pétra fundamentală, care operaţiune o repetară toţĭ preoţii de faţă.

După terminarea acestei forme, Episcopulŭ se suì pe tribuna citată mai susŭ şi a ţinutŭ o cuvêntare bine simţită pentru acéstă ocasiune. După Episcopŭ, a rostitŭ de pe tribună profesorulŭ Gavrilŭ Munteanŭ, o cuvêntare potrivită solemnităţei din acea dişi cu scopulŭ scólei. Acestuia i-a urmatŭ d-lŭ prof. Iacóbŭ Mureşianu, care a declamatŭ în genunchĭ o odă în limba latină dedicată binefăcĕtorilorŭ, apoi d-lŭ Notariu alŭ comunei Zârnescĭ I. Meţianu astădĭ, episcopŭ în Aradŭ, care a declamatŭ asemenea o poesiă pentru binefăcĕtorĭ; şi spre încheiere D-lŭ profesorŭ Belisimŭ a declamatŭ unele poesii în limba română compuse de neuitatulŭ bardŭ alŭ Transilvaniei Andreiu Mureşianu, anume pentru aceea solemnitate, şi din care s'a împărţitŭ la toţĭ cei presenţĭ câte unŭ exemplarŭ.

Tótă acésta ceremoniă a fostŭ acom-

atitudinea sa energică față cu pretensiunile privitóre la restabilirea puterii lumescĭ papale. D-lŭ Crispi rĕspunse printr'o telegramă în care ḑice: „Felicitările congresului liberilorŭ cugetătorĭ au o importanță cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ ele vinŭ după manifestațiunile clericale, carĭ dorescŭ restabilirea puterii lumescĭ a Papei, a espresiunei celei mai înalte a domnirei feudale; domnirea preoțilorŭ însémnă nu numai sclăvia poporului, care e printr'însa condamnatŭ a fi guvernatŭ de străinĭ, ci și sclăvia cugetării omenescĭ. Italia, prin aceea, că a luatŭ în posesiune Roma, care îi compete în puterea dreptului naționalŭ, șĭ-a ajunsŭ *scopulŭ* celŭ mai înaltŭ, ce l'au urmăritŭ din seculului alŭ 16-lea revoluțiunile națiunilorŭ celorŭ marĭ din Europa.

Din Bulgaria.

Din Constantinopolŭ se scrie ḑiarului „Correspondance de l'Est:"

Mĕ credŭ datorŭ d'a mĕ face, sub tótă reserva, ecoulŭ unui sgomotŭ fórte acreditatŭ p'acĭ, și anume că d. Nacevicĭ, ministrulŭ de finanțe din Bulgaria, în timpulŭ aflărei sale la Constantinopolŭ, a înmânatŭ marelui vizirŭ o scrisóre din partea principelui Ferdinandŭ la adresa Sultanului. In acéstă scrisóre, care se ḑice că este făcută în terminii cei mai respectuoșĭ și mai curtenitorĭ, principele, care domnesce peste Bulgarĭ, ar face cunoscutŭ că peste puținŭ dênsulŭ póte sĕ fiă pusŭ în necesitate d'a ceda sentimentului naționalŭ și d'a proclama completa independență a Bulgariei, bine înțelesŭ cu Rumelia Orientală împreună, luândŭ titlu de rege.

Etă ceea ce se vorbesce și ceea ce eu nu potŭ garanta, dér ceea ce potŭ sĕ afirmŭ este, că d. Nacevicĭ în întrevederile sale cu marele vizirŭ și cu ministrulŭ afacerilorŭ streine a abordatŭ de mai multe orĭ cestiunea declarândŭ, că décă Pórta nu va observa față cu guvernulŭ bulgarŭ atitudinea cea mai amicală și mai corectă, principele nu va hesita d'a ceda dorinței naționale și va rupe ultimele legăturĭ care țină principatulŭ lângă puterea suzerană. Potŭ sĕ adaugŭ că este cuvinte, când fură spuse unui omŭ politicŭ fórte distinsŭ din Turcia, acesta a rĕspunsŭ surirḑêndŭ: „Décă Bulgarii ar sci câtŭ ne este nouĕ de egalŭ, în fondŭ, acestŭ lucru, nu ne-ar mai supĕra cu asemenea discursurĭ.". Şi în adevĕrŭ, pentru Turcĭ este cu desĕvêrșire egalŭ décă Bulgaria va fi independentă séu vasală, principatŭ séu regatŭ; pentru că în ceea ce privesce pe Turcia, acéstă provinciă nu mai esistă.

„Patrioții" se luptă cu fantomele.

„Ellenzek", în articululŭ sĕu de fond dela 22 Septemvre, întitulatŭ „*Álszakál és politika*" (Barbă falsă și politică) vré sĕ arate, că nu numai Românii din Ardealŭ ar unelti contra statului maghiar, ci și confrații lorŭ din România. Etă ce spune fóia șovinistă:

Românii din Ardealŭ stau în ințelegere cu cei din România nu numai prin scrisorĭ, ci și prin convenirĭ și prin întrunirĭ secrete, în carĭ se țesŭ planurile de subminare contra statului maghiarŭ. Despre acéstă s'a „convins" „E-k" dela unŭ amicŭ alŭ sĕu din România, care 'i împărtășesce, că în 29 luna trecută a călĕtoritŭ cu trenulŭ dela Bucurescĭ la Pitescĭ; în același vogonŭ cu unŭ Alexandru Ciurcu, despre care spune, că ar fi fostŭ odată profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ din Brașovŭ, de unde, fiindŭ pensionatŭ în urma purtărei sale daco-romaniste, s'a strămutatŭ la Pitescĭ, unde redigează unŭ ḑiarŭ. In calitatea acésta așa multŭ a agitatŭ contra statului maghiarŭ, încâtŭ guvernulŭ ungurescŭ s'a vĕḑutŭ necesitatŭ sĕ céră dela guvernulŭ românŭ espulsarea lui, ceea ce s'a și făcutŭ. Cu tóte acestea însĕ, Ciurcu locuesce acuma în Pitescĭ, de unde face din când în când escursiunĭ de natură politică în Ardealŭ; pentru a nu fi prinsŭ, îșĭ pune barbă și mustețe false și ascundêndu-se sub acestea, îșĭ continuă agitațiunile sale politice.

D-lŭ Ciurcu, continuă fóia ungurésca, umblă adeseorĭ pe teritoriulŭ ungurescŭ și încă de ordinarŭ îșĭ face călĕtoria pe la pasulŭ dela Câmpulungŭ, unde trece pe teritoriulŭ ungurescŭ fără pașaportŭ. Dlŭ Ciurcu sĕ fi spusŭ unorŭ soțĭ de călĕtoriă ai sĕi, că în 14 Augustŭ a ținutŭ cu mai mulțĭ corifei valahĭ din Ardealŭ o conferință secretă într'unŭ locŭ ascunsŭ din muntele Detunata și că la finea lui Augustŭ era fixată a doua conferință secretă, asemenea într'unŭ locŭ secretŭ din pasulŭ Timișului, unde d-lŭ Ciurcu s'a și dusŭ în 29 Augustŭ, trecêndŭ pe la Câmpulungŭ.

„Ellenzek" nu se îndoesce nicĭ decum, că scopulŭ acestorŭ conferințe secrete este continuarea *lucrărilorŭ de subminare contra statului ungarŭ* etc. etc.

Ce valóre au aceste asigurărĭ ale fóiei șoviniște se póte vedé din faptulŭ, că „conspiratorulŭ" A. Ciurcu n'a fostŭ nicĭodată profesor în Brașov, n'a redigiat nicĭodată ḑiar în Pitescĭ, nu locuesce în acest oraș, ci se află de presentŭ în Parisŭ și prin urmare îi este peste putință de-a se preumbla prin Ardealŭ cu „barbă și mustețe false.""

Multe fantome li se mai arată șoviniștilorŭ!

Mĕsurĭ pentru împiedecarea emigrațiunilorŭ.

Se scrie din Viena, că ministrulŭ de interne austriacŭ a datŭ o circulară către locotenințele țĕrei, prin care atrage atențiunea acestora asupra uneltirilorŭ de emigrațiunĭ ce se facŭ de către agenții marilorŭ societățĭ de navigațiune, anume de către agenții societății de navigațiune Hamburg-Americane și ai societății „Lloyd"-ului, deórece în Austria și în Ungaria amăgirile poporului pentru a emigra au începutŭ sĕ ia unŭ caracterŭ fórte seriosŭ.

In circulara acésta se accentuéză mai vêrtosŭ împrejurarea, că căpitănatului orășenescŭ din Budapesta i-a succesŭ a se convinge despre uneltirile păgubitóre ale acelorŭ agențĭ, carĭ umblă sĕ amăgéscă mai vêrtosŭ pe poporulŭ, rĕmasŭ de altmintrelea îndĕrĕtŭ în privința culturală, din comitatele nordice ale Ungariei, făcêndu-lŭ sĕ emigreze în masse în America.

Agenții aceștia șĭ-au pusŭ ochii mai vêrtosŭ pe tinerii viguroșĭ și capabilĭ de muncă, precum și pe aceia, carĭ arŭ voi sĕ fugă de cătăniă.

De vreme ce legile ungurescĭ nu permitŭ a se face pe teritoriulŭ ungurescŭ astfeliu de uneltirĭ de profesiune pentru mijlocirea emigrațiunilorŭ, aceste uneltirĭ au începutŭ a se face prin agenții așa numitelorŭ „biróurĭ de călĕtorii" din Austria și Germania. Aceștĭ agențĭ îșĭ au subagenții lorŭ în Ungaria și astfeliu desvóltă din Viena o activitate fórte estinsă.

Remarcabilŭ este cu deosebire biroulŭ de călĕtorii așa numitŭ „Anchor-Line", alŭ căruia agentŭ principalŭ Paar Alfons, împreună cu unŭ altŭ agentŭ alŭ societății „Lloyd"-ului au mărturisitŭ, că dela 1 Ianuarŭ a.c. încóce au avutŭ unu câștigŭ de 6000 fl pentru 900 emigranțĭ câștigațĭ de eĭ.

Se amintesce încă despre o a treia agentură, ce pórtă numele de „Schencker et Comp." și care se află în Ungaria. In fine se amintesce despre unŭ agentŭ din Viena, cu numele F. Missler; care a scrisŭ tuturorŭ învĕțătorilorŭ poporalĭ din comitatulŭ Bars, îndemnândŭ-i sĕ'ĭ trimită călĕtorĭ pentru America și promițêndu-le pentru acésta o anumită recompensă.

Tóte aceste date guvernulŭ ungurescŭ le-a împărtășitŭ pe cale oficială cu ministrulŭ de interne austriacŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Kulturegyletulŭ ardelenescŭ inundéză țera și lumea cu apelurile lui, pe carĭ nimenĭ nu le mai cetesce. Cu data de 12 Septemvre comitetulŭ dirigentŭ alŭ reuniunei a adresatŭ unŭ apelŭ înfocatŭ „către fetele Ungariei", ca sĕ contribue și ele pentru scopurile maghiarisării. In aceeașĭ di a îndreptatŭ unŭ apelŭ către tótă obștea comitatelorŭ și a orașelorŭ, în fine în 18 l. c. a debutatŭ c'unŭ apelŭ deosebitŭ la adresa institutelorŭ de banĭ, a reuniunilorŭ și societăților pe acțiunĭ din Ungaria cu rugarea sĕ ofere sprijinulŭ lorŭ materialŭ pentru înaintarea scopurilorŭ kulturegyletiste. Fiecare din aceste apelurĭ s'a tipăritŭ în câte 20,000 de esemplare. — Pĕcatŭ de hărtiă!

***

Noulŭ ministru de culte și de instrucțiune ungurescŭ, contele *Albin Csaky*, a depusŭ în 26 l. c. la amédŭ în Gödöllö jurămêntulŭ ca ministru în mânile Majestății Sale. Formula jurămêntului a cetit'o șefulŭ de secțiune Papay.

***

Ca *o ilustrațiune a administrațiunei publice din comitatulŭ Mureșŭ-Turda* 'i se comunică lui „Ellenzék" următórele douĕ casurĭ: Unŭ Sĕcuiu, cu numele Kovács D. Iozsef, plătesce fisolgăbirĕului din Nyaradszereda o amendă în banĭ, ce cu causă orĭ fără causă s'a dictatŭ asupra lui. Fisolgăbirĕulŭ ia banii dela Sĕcuiu, îi dă chitanță, 'i strînge mâna și-șĭ ia adio dela el cu cuvintele: „*Acum trăéscă partida stângă!*" — Altŭ casŭ: Locuitorului Nagy Lazar și soțilorŭ sĕi 'i s'a cetitŭ în presența mai multorŭ sute de ómenĭ o sentință împovorătóre, ce fisolgăbirĕulŭ din Ny. Szereda a adus'o asupra locuitorilorŭ în privința afacerilorŭ administrative ale comitatului. Poporulŭ amărîtŭ insinuă recursŭ; fisolgăbirĕulŭ numitŭ 'i „liniștesce" cu cuvintele: „Zadardicŭ este orĭ ce recursŭ, vețĭ avé sĕ plătițĭ pedépsa și spesele; trăéscă partida stângă!" Corespondentulŭ lui „E.-k." termină cu cuvintele: „*Etă o bucată de Asiă în Ungaria!*"

***

Din Szekelyudvarhely se raporteză lui „Ellenzék", că locutenentulŭ *Alexandru Holumek* din regimentulŭ de infanteriă Nr. 82, din incidentulŭ unei discuțiunĭ politice ce a avut'o cu ocasiunea unei serate musicale ar fi rostitŭ următórele cuvinte: „*Statŭ ungurescŭ nu esistă, nu esistă armată ungurescă, nu cunoscŭ rege maghiarŭ*". Pe lângă astea spune „E.-K.", că oficerulŭ ar fi începutŭ sĕ înjure pe domnitorulŭ. La provocarea, ca sĕ părăséscă societatea, oficerulŭ a scosŭ sabia. In cele din urmă totușĭ, ḑice numita fóiă maghiară, oficerului 'i s'a datŭ drumulŭ pe ușă afară.

***

Sub titlulŭ: „*Misiunea națională a Rusiei și mijlócele pentru realisarea ei*", a apărutŭ de curêndŭ o broșură rusésca, în care se ḑice, că Rusia se află în ajunulŭ unei crise și că diplomația rusă trebue sĕ se arate mai energică. Liga de pace, ḑice autorulŭ broșurei, e îndreptată contra Rusiei și trebue sĕ se alcătuéscă o contraligă, în care sĕ între și *România* și chiar și Germania. Neapĕratŭ, că *Austro-Ungaria trebue nimicită* ca statŭ și domnia Rusiei asupra tuturorŭ popórĕlorŭ slave trebue sĕ se realiseze. In totalŭ, broșura e o nouă manifestațiă panslavistă și tendința sa e sĕ întăréscă în Rusia cuvêntulŭ în favórea unei politicĭ de acțiune.

***

Unŭ anonimŭ maghiarŭ a înființatŭ o fundațiune de 42,000 fl. cu scopulŭ, ca interesele acestei fundațiunĭ sĕ se foloséscă pentru împedecarea emigrațiunei Sĕcuilorŭ, colonisarea ciangăilorŭ din Moldova și Bucovina, mai vîrtosŭ însĕ pentru înființarea unuĭ institutŭ de caritate în Aiudŭ.

***

„Epoca" scrie: „Aflămŭ dintr'o sorginte autorisată, că *guvernulŭ bulgarŭ* a reușitŭ sĕ facă unŭ *împrumutŭ de 1,000,000*. Acéstă sumă în mare parte este dată de trei bancherĭ din Bucureșcĭ și unulŭ dela Viena. Convenția de împrumutŭ a fostŭ semnată Duminică la Rusciucŭ."

***

In *Rusia* au fostŭ conchemațĭ *reserviștii* la esercițiile de arme. De când s'a întrodusŭ serviciulŭ militarŭ obligatorŭ pentru toțĭ în Rusia, numai de douĕ orĭ, acum și în anulŭ trecutŭ, s'au conchiematŭ reserviștii. Numĕrulŭ reserviștilorŭ

---

paniată de resunetulŭ pușcăturilorŭ cu piue, carĭ se esecutau de către artileriștĭ imperialĭ.

După terminarea solemnității, s'a întorsŭ procesiunea érășĭ la biserică fiind acompaniată de bubuitulŭ piuelorŭ, de marșurĭ naționale executate de musica militară, și de sunetulŭ clopotelorŭ.

La douĕ óre deteră d-nii neguțătorĭ o masă splendidă în onórea ḑilei și a episcopului Şaguna. La acéstă masă au fostŭ chiămațĭ fruntașii tuturorŭ corpurilorŭ citate mai susŭ, șefii autorităților și corpulŭ profesoralŭ împreună cu conducĕtorii edificărei scólei, cu totulŭ ca la 100 persóne în localulŭ scólei române.

Localulŭ era decoratŭ frumosŭ cu ghirlande de florĭ, cu portrete, cu draperii și steagurĭ în tricolorŭ naționalŭ. Intr'o nișă (firidă) era modelulŭ scólei în proiectŭ făcutŭ de zahărŭ (nu-mĭ aducŭ aminte de cine executatŭ;) deasupra portretulŭ M. Sale a împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, decoratŭ cu trofee; prin prejurŭ: portretele Alteței Sale Guvernatorului civilŭ și militarŭ, prințulŭ Schwarzenberg, a Episcopului Şaguna, a lui Iancu, Radetzky și Schlick, și a altora mulțĭ, tóte decorate cu draperii și ghirlande.

Se înțelege de sine, că masa a fost abundantă în mâncărĭ și vinurĭ.

Dinaintea localului acestei mese au fostŭ aședate piuele manipulate de artileriscĭ, și sub unŭ cortŭ musica militară care esecuta diferite piese între carĭ marșurĭ române și „Romana."

La fiăcare toastŭ, ce s'a ridicatŭ, musica întona fanfare potrivite toastelorŭ și persónelorŭ cărora erau menite toastele; și piuele bubuiau de rĕsunau dealurile și munții, ce încingŭ și încoronéză orașulŭ Brașovŭ.

Dér toastele urmândŭ cam repede unulŭ după altulŭ, artileriștii grăbindu-se cu umplerea piuelorŭ, s'a întêmplatŭ și o catastrofă forte regretabilă.

Se vede că una din piue nu a fost destulŭ de curată, mai rĕmâindŭ o scânteiă din tărîțele de lemnŭ, ce se punŭ pe porția de pulbere de pușcă, și cum erau doi artileriștĭ plecațĭ preste piue spre a turna prafulŭ de pușcă deodată s'a aprinsŭ totŭ pachetulŭ de prafŭ din mâna lorŭ, și i-au arsŭ pe ambi artileriștĭ pe întréga parte din față: obrazŭ, peptŭ și pântece, ardêndŭ uniforma cea grósă văpuită, până la carne, încâtŭ erau numai o rană teribilă dela frunte până la mijloculŭ corpului. In starea acésta îngrozitóre, au săritŭ repede în valea de alăturĭ și s'au culcatŭ cu fața în josŭ dealungulŭ în apă. De aicĭ s'au transportatŭ imediatŭ la spitalulŭ militarŭ, unde, sêrmanii, au suferitŭ multŭ timpŭ și unulŭ din ei a perdutŭ și vederea mai pe urmă.

Pe câtŭ a fostŭ de veselŭ începutul acestei festivitățĭ, pe atâtŭ de durerosŭ a atinsŭ pe toțĭ asistenții acestŭ incidentŭ.

Lucrarea zidirei s'a continuatŭ în acea tómnă până s'a scosŭ fundamentul peste totŭ, la înălțime de unŭ stênjinŭ dela fața naturală a terenului de atuncĭ.

Stef. Emilianŭ.

chiămațĭ în anulŭ acesta face 119,372 ómenĭ, pe când anulŭ trecutŭ au fostŭ chiămațĭ pentru esercițiĭ numai 54,438 reserviștĭ.

Apelulŭ guvernului românŭ
cătră alegĕtorĭ.

In fața apropiatelorŭ alegerĭ pentru Cameră și Senatŭ, guvernulŭ se crede datorŭ a expune Țĕrei vederile sale asupra situației interne și a reformelorŭ ce ea reclamă.

Generației, care ne-a precedatŭ și din care avemŭ încă în mijloculŭ nostru câțĭva representanțĭ de frunte, i-a fostŭ datŭ sĕ-șĭ îndeplinéscă marele ei programŭ naționalŭ. Puternica aspirare a Românilorŭ spre cultura occidentală a fostŭ satisfăcută în formele ei generale. Pe felurite căi și după diferite idei de partidŭ, a cărorŭ diferință însĕ era adeseorĭ mai multŭ aparentă decâtŭ reală, premergĕtorii noștri au fundatŭ monarchia constituțională a României sub dinastia victoriosului Rege Carolŭ I.

Opera trecutului este terminată.

Ceea ce se impune acum generației nóstre este organisarea temeinică a țĕrei înlăuntrulŭ cadrului constituționalŭ, în deosebĭ regularea situației economice, descentralisarea administrativă și independința magistraturei.

In ultimii anĭ ai luptelorŭ parlamentare, cererea acestei opere de reformă, deja pré amânată, s'a produsŭ cu stăruință și i s'au indicatŭ și unele base.

Acum în fine a sositŭ momentulŭ de a concentra activitatea politică asupra reformelorŭ necesare, și guvernulŭ șĭ-a îndeplinitŭ datoria de a presenta țĕrei pe cele mai decisive, nu sub forma vagă și nefolositóre a unui programŭ de dorințe generale, ci sub forma precisă a chiar proiectelorŭ de legĭ elaborate în amĕnuntele lorŭ.

Tendința acestorŭ proiecte de prima necesitate, carĭ, după convingerea guvernului, vorŭ trebui sĕ formeze obiectulŭ desbaterilorŭ parlamentare în noua legislatură, se póte resuma astfelŭ:

Relativŭ la situația economică, cea dântêiu preocupare a nóstră a trebuitŭ sĕ fiă sórtea sătenilorŭ și a meseriașilorŭ. Intre dênșii și elementele conducĕtóre ale unui poporŭ există o solidaritate de interese, care nu se póte ignora fără o grea rĕspundere națională. A stârpi și a preveni proletariatulŭ în sate și în orașe este idealulŭ pe care'lŭ urmărimŭ; și, dândŭ sătenului tóte înlesnirile putincióse pentru împroprietărire, căutândŭ, pe câtŭ atârnă de guvernŭ, a întroduce o mai mare echitate în raporturile dintre proprietarĭ și sătenĭ, precedândŭ la o organisare administrativă, care sĕ pună populația la adăpostulŭ abusurilorŭ biurocrației inferióre, credemŭ a realisa unŭ progresŭ seriosŭ. Câtŭ pentru meseriașĭ și lucrătorĭ, legea asupra meseriilorŭ va stabili între dênșii o puternică asociare ce-i va apĕra în contra ignoranței, a neajunsurilorŭ bĕtrâneței și a accidentelorŭ.

In privința reformei administrative, prin proiectele de lege asupra organisărei comunelorŭ rurale și asupra organisărei administrației generale s'a deosebitŭ cu desăvêrșire comuna rurală de cea urbană și s'au luatŭ deasupra celei dântâiu sarcinele și îndatoririle complicate ce o apasă astădĭ și o împedecă a avé o viĕță propriă mai sănĕtósă, basată pe interesele ei firescĭ. — Siguranța publică greu compromisă se va spori în modŭ simțitorŭ prin mărirea numĕrului și micșorarea circumscripțiilorŭ agențilorŭ directŭ însărcinațĭ cu paza ei și tot-d'odată se va reduce din administrația dilnică a comunelorŭ acelŭ formalismŭ secŭ, care nu face decâtŭ a înlesni abusurile și vexațiunile de totŭ soiulŭ. — Suprimândŭ din organisarea județiană comitetele permanente și înlocuindu-le cu noŭele comitete instituite pe lângă fiecare căpităniă, cărora li s'a datŭ unŭ cercŭ mai largŭ de acțiune, se va face unŭ pasŭ înainte pe calea adevĕratei descentralisări și a participărei reale a cetățenilorŭ afacerile administrative.

Instituirea căpităniilorŭ generale întinde acéstă descentralisare asupra tuturorŭ administrațiilorŭ civile ale Statului, unde astădĭ enorma îmbulzélă a lucrărilorŭ în biurourile ministeriale face din ce în ce mai anevoiósă o soluțiune grabnicŭ și dată în cunoscință de causă a diverselorŭ cestiunĭ. Proiecte de legĭ asupra organisărei comunelorŭ urbane, asupra înființărei unei gendarmerii, asupra admiterei și înaintărei în funcțiunile administrative, asupra perceperei dărilorŭ comunale și județiale, în fine asupra modificărilorŭ de întrodusŭ în legea actuală electorală comunală și județiană, vorŭ completa organisarea proiectată și vorŭ forma unŭ codŭ administrativŭ coordonatŭ, care va căuta a desvolta instituțiunile fără a produce confusia ce ar resulta din o reformă prea radicală.

In justiția, guvernulŭ propune Corpurilorŭ legiuitóre inamovibilitatea pentru curțile de apelŭ, pentru președinții de tribunale și pentru judecătorii de instrucțiune, aceștia în deosebĭ pentru a fi la adăpostŭ de bănuiala influențelorŭ guvernamentale. Intră firesce, în vederile guvernului de a întinde inamovibilitatea la tóte organele legei, treptatŭ cu învĕțămintele experienței, și de a completa reforma prin ameliorarea retribuțiunei magistrațilorŭ. Legea pentru organisarea judecătoréscă s'a mai preocupatŭ a pune la disposiția sătenilorŭ justiția simplă și expeditivă ce nu i-au putut'o da judecătoriile comunale.

In administrarea financelorŭ, guvernulŭ îșĭ propune a remania unele din imposite pe base mai echitabile, spre a puté desființa acele dărĭ, pe carĭ opinia generală le consideră ca mai îngreunătóre și mai nedrepte, precum taxa asupra rachiurilorŭ și spirturilorŭ și taxa de 5% asupra funcționarilorŭ; a reforma instituția creditelorŭ agricole, a cărorŭ situațiă inspiră legitime îngrijirĭ, spre a micșora pagubele eventuale ce potŭ aduce Statului și spre a le pune în stare sĕ rĕspundă în realitate la necesitățile cultivatorilorŭ pentru carĭ au fost create; în fine, a restabili valórea monetei fiduciare astădĭ în circulațiă, restituindŭ datoria provenită din biletele ipotecare și luândŭ tóte celelalte mĕsurĭ necesare spre a scăpa comerciulŭ și creditulŭ publicŭ de neajunsurile agiului și a împedeca reîntórcerea sa.

In departamentulŭ culteiorŭ și alŭ instrucțiunei publice suntŭ deocamdată două marĭ trebuințe de satisfăcutŭ. Este ântêiu îmbunĕtățirea sórtei clerului de mirŭ; pentru acestŭ scopŭ S-tulŭ Sinodŭ 'șĭ va termina în sesiunea de tómnă proiectulŭ începutŭ pentru organisarea eparchielorŭ; ér o parte a mijlócelorŭ materiale neapĕratŭ cerute, se va procura din monopolisarea în favórea preoțilorŭ mirenĭ a producerei și vêndărei unorŭ obiecte necesare cultului religiosŭ. A doua trebuință urgentă este întinderea învĕțămêntului realŭ; actualele gimnasii reale vorŭ fi completate până la 7 clase (s'a și făcutŭ începutulŭ cu celŭ din Brăila) și absolvențilorŭ lĭ-se va deschide întrarea legală la facultățile de sciință și de medicină, precum și la scóla superióră de podurĭ și șosele. O asemenea direcțiă dată unei părțĭ a învĕțămêntului publicŭ dela clasicismulŭ exclusivŭ de astădĭ spre studiele mai practice ne îndreptățesce a spera accelerarea mișcărei economice și industriale și înfrênarea tendinței spre funcționarismŭ.

Acestea suntŭ reformele principale pe care ministrulŭ le crede indicate în starea actuală a Țĕrei.

Rĕmâne acum ca D-vóstră, D-lorŭ alegĕtorĭ, sĕ hotărîțĭ prin representanții ce 'i vețĭ alege, décă primițĭ — în tendință generală — aceste idei de reformă, fără de care, după convingerea nóstră, Țéra va cădé în nisce lupte sterile ce vorŭ întârdia propășirea și întărirea națiunei.

Făcêndŭ acestŭ apelŭ, ne adresămŭ cu încredere la cugetulŭ înțeleptŭ și cumpĕtatŭ alŭ poporului românŭ.

Bucurescĭ, 12 Sept. 1888.

Th. Rosetti, P. P. Carpŭ, T. Maiorescu, Al. B. Știrbeiu, Generalŭ Barozzi, M. Germani, Al. Marghilomanŭ.

„Monitorulŭ Oficialŭ.

Intêmplărĭ diferite.

Sinucidere. In Parisŭ s'a sinucisŭ unŭ conte maghiarŭ, Pállfy Arthur. Causa sinuciderei sale se dice că ar fi fostŭ miseria.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Strigoniu, 29 Septemvre. Cea mai nouă oposițiune a seminarului din Tyrnau (Nagyszombat) s'a făcutŭ la avisulŭ directŭ alŭ Primatelui Simor. *Primatele* a declaratŭ, că *nu sufere ca organele guvernului sĕ subscrie testimoniile pe câtŭ timpŭ legea nu le asigură acestŭ dreptŭ.* Inspectorulŭ scolarŭ cunoscêndŭ acéstă hotărîre a cerutŭ instrucțiunĭ dela guvernŭ, și a primitŭ ca rĕspunsŭ *sĕ persiste în exercitarea drepturilorŭ ce se cuvinŭ guvernului.* Guvernulŭ a îndrumatŭ pe calea ordinațiunei tóte municipiele *de a considera tóte testimoniile dela preparandia din Tyrnau, carĭ nu suntŭ subscrise de inspectorulŭ scolarŭ reg., ca nevalabile.*

Viena, 29 Septemvre. — La esercițiile de tirŭ ale artileriei aprópe de Felixdorf s'a întêmplatŭ unŭ casŭ, care puté sĕ pună seriosŭ în periculŭ viéța monarhului. Pe la amédĭ Maiestatea Sa a datŭ ordinŭ sĕ înceteze foculŭ. Se pare însĕ că semnalulŭ de încetare n'a fostŭ audițŭ de bateria care era postată la spate în distanță de 1000 de metri, căcĭ când monarchulŭ a călăritŭ cu suita sa peste spaciulŭ de tirŭ, s'a audițŭ deodată o bubuitură de tunŭ. Ghiuleaua a trecutŭ peste șanțulŭ infanteriei aruncândŭ cu putere în aerŭ nisipulŭ. A doua împușcătură a fostŭ oprită. Décă prima împușcătură s'ar fi datŭ numai cu câteva secunde maĭ târdiu, s'ar fi pututŭ causa o grozavă nenorocire.

Stuttgart, 29 Septemvre. Impĕratulŭ Germaniei a plecatŭ erĭ după amédŭ la Mainau.

Bucurescĭ, 29 Septemvre. In tabĕra maiorității de mai înainte s'a produsŭ o scisiune. Mai mulțĭ membri distinșĭ ai partidei liberale au declaratŭ, că numele lorŭ au fostŭ subscrise în apelulŭ electoralŭ fără consimțĕmêntulŭ și consfătuirea lorŭ.

Berlinŭ, 29 Septemvre. Se crede că persóna, care a datŭ spre publicare memoriile împĕratului Fridericŭ, este unŭ vechiu cunoscutŭ alŭ principelui Bismark, care a fostŭ odinióră colegulŭ sĕu diplomaticŭ.

DIVERSE.

Pedépsă de mórte prin electricitate. Legea cea nouă în privința pedepsei de mórte prin electricitate în New-York va intră dela 1 Ianuarie în vigóre. După acéstă lege condamnatulŭ 'șĭ va primi pedépsa în timpŭ de 10 dile după publicarea sentinței. Mașina electrică de pedépsă, care va înlocui furcile înfricoșate, se compune dintr'o bateriă electrică séu dintr'unŭ Dinamo, dintr'unŭ scaunŭ anume construitŭ, puțină sîrmă de aramă, unŭ gulerŭ de oțelŭ și două brățărĭ de mână. Acéstă mașină nu costă mai multŭ decâtŭ 600 de mărcĭ. Dupăce condamnatulŭ se pune în scaunŭ, se légă sîrmele conducĕtóre cu gulerulŭ și cu brățările dela mână. O simplă apăsare la unŭ punctŭ alŭ mașinei este de ajunsŭ pentru ca curentulŭ electricŭ sĕ trécă cu tótă puterea sa prin corpulŭ condamnatului și mórtea este produsă în $1/_{100}$ parte de secundă, relativŭ fără durerĭ.

Banchetulŭ ómenilorŭ grașĭ. Associațiunea americană a ómenilorŭ grașĭ a datŭ alŭ douĕdecĭ și doilea banchetŭ anualŭ la Glen Island, care s'a petrecutŭ în cea mai mare veseliă. Óspeții, în numĕrŭ de o sută, aveau toțĭ o poftă de mâncare strașnică și astfelŭ au înghițitŭ alimente solide și licuide într'o cantitate spăimântătóre. La sfêrșitulŭ mesii s'au pronunțatŭ discursurĭ, carĭ s'au ocupatŭ negreșitŭ de arta d'a se îngrășa și de prestigiulŭ burții marĭ. Când, după terminarea mesii, ómenii grașĭ s'au urcatŭ ér în vaporŭ ca sĕ se întórcă la New-York, s'au luatŭ pentru îmbarcare aceleașĭ mĕsurĭ ca cele ce se luaseră pentru debarcare: numai câte unŭ singurŭ óspe putea sĕ trécă odată pe puntea pusă între cheiu și batelŭ. Puntea se încovoia, scândurile trosnéu sub pașii acestorŭ colosĭ omenescĭ, dér n'a fostŭ nicĭ unŭ accidentŭ, și ómenii grașĭ s'au întorsŭ teaferĭ și nevătămațĭ pe la casele lorŭ, după ce s'au legatŭ între ei sĕ se întâlnéscă la anulŭ, la unŭ nou banchetŭ.

Cea mai mare corabiă în vechime. Afară de corabia lui Noe cea mai mare corabiă din vechime a fostŭ acea a lui „Hiero" regele Syracusei construită sub direcțiunea lui Archimedes. Se istorisesce că Ptolomeu Philopater construise o corabiă de 420 urme lungime, 28 lățime și 48 înălțime; ea conținea 4,000 lopătarĭ 400 matrozĭ și 3,000 de soldațĭ. Cu tóte acestea ea nu se póte compara cu corabia lui Hiero. In acésta se găséu tóte apartamentele, ca și într'unŭ palatŭ odăi întinse; galerii, grăginĭ, grajdurĭ, băi etc. Era încunjurată cu fierŭ și cu didŭ și avea 8 turnurĭ și fortărețe.

Minele cele mai afunde și mai înălțate. Cele mai înălțate mine de pe pămêntŭ suntŭ minele de argintŭ dela „Potosc" în Parisŭ, carĭ suntŭ la o înălțime de 11,367 urme de-asupra nivelului mării. Și cele mai afunde suntŭ minele de sare din Neusalzwerk în Westfalia, carĭ suntŭ la o adêncime de 2050 urme sub nivelulŭ mării.

Dilele cele marĭ. In părțile cele nordice ale Prusiei, d. e. la Bremen, și în Svedia meriodională, diua cea mai lungă este de șése-sprĕ-dece óre și jumĕtate, până la 17 óre, și cea mai scurtă de 7 óre. La St. Petersburg în Rusia, Tobolsk în Siberia, diua cea mai lungă este de nouă-sprĕ-dece césurĭ, și cea mai mică de cincĭ césurĭ. La Tornea în Finlanda, cea mai lungă di este de douĕdecĭ și una și ½ óre, și cea mai scurtă de douĕ óre și jumĕtate. La Wardhuys în Norvegia, diua durézĕ fără întrerupere dela 21 Maiu până la 22 Iulie, și la Spitzbergen cea mai lungă di este de trei lunĭ și jumĕtate. Cu câtŭ vomŭ merge și mai spre nordŭ, cu atâtŭ dilele se mărescŭ. Dilele cele mai lungĭ suntŭ cele dela Polarĭ căcĭ durézĕ șése lunĭ în continuu.

ULTIME SCIRĬ.

Berlinŭ, 27 Septemvre. „Gazeta Germaniei de Nord" vorbindŭ de pretinsulŭ jurnalŭ alŭ Impĕratului Fridericŭ în care atitudinea regelui Ludovicŭ alŭ Bavariei este criticată, reamintesce repedea decisiune a regelui de a mobilisa armata și scrisorea sa autografă adresată împĕratului Wilhelm și prin care cerea restabilirea imperiului. Nu se vorŭ uita niciodată simțĕmintele naționale și eroismulŭ Bavarezilorŭ.

Cair, 27 Septemvrie. Unŭ nou proiectŭ care are de scopŭ de a căuta mijlócele pentru găsirea lui Stanley există în Statele-Unite. Nu se scie décă e datoritŭ inițiativei private séu guvernului. D. Chaillelong a primitŭ de a dirige expedițiunea.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 28 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.40
Renta de hârtiă 5%	90.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	97.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.10
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	123.25
Renta de hârtiă austriacă	81.25
Renta de argintŭ austriacă	81.75
Renta de aurŭ austriacă	110.65
Losurĭ din 1860	140.—
Acțiunile băncei austro-ungare	875.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	306.15
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	313.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.68
Napoleon-d'orĭ	9.56
Mărcĭ 100 împ. germane	59.22½
Londra 10 Livres sterlinge	121.15

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru statorirea definitivă a listei viriliștilorŭ în representanța orașului Brașovŭ pro 1889, subscrisa comisiune în înțelesulŭ §-lui 33 alŭ art. de lege XXII din 1886 — va ţiné ședință publică **Mercuri în 3 Octomvrie (21 Septemvrie 1888** la 3 óre postmeridiane în sala sfatului orășănescŭ.

Cei interesați se aviséză despre acésta.

Brașovŭ, în 17 (29) Septemvrie 1888.

Iuonŭ Lengeru m. p.
președintele comisiunii pentru conscrierea viriliștilorŭ.

Nru. 5600—1888.

PUBLICAȚIUNE.

La subscrisulŭ căpitănatŭ se află următórele obiecte găsite:

Mai multe sume de banĭ în argintŭ și hărtiă; giuvaericale și anume: brochurĭ, brațelete, cercei, unŭ orologiu de damă dimpreună cu lanţŭ, mai departe diferite năframe, corturĭ și icóne.

Se provócă decĭ toţĭ păgubașii ca la casŭ décă vorŭ fi în stare sĕ 'şĭ documenteze dreptulă de posesiune, sĕ 'şĭ ridice obiectele dela subscrisulŭ căpitănatŭ.

Asupra acelorŭ obiecte însĕ, carĭ începênd cu ḑiua acestei publicărĭ, nu se vorŭ ridica dela subscrisulŭ căpitănatŭ în decursulŭ unui an, se va dispune conform dispositiunilor legale.

Brașovŭ, 19 Septemvrie 1888.

Căpitănatulŭ orășenescŭ.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.